

ტ. ანჯანი

T. ANJANI

ჩვენი ტრიბუნა

№ 2

« MA TRIBUNE »

N. 2

102-F/93

აგვისტო 1963

პარიზი

AOUT 1963

PARIS

მოსკოვის ხელშეკრულება

რამ გამოიწვია ეს ხელშეკრულება? რა არის მიზეზი მათი — და განსაკუთრებით რუსეთის „მშვიდობიანობისა“?

ბევრი სახელმწიფო, ხალხნი, რომელნიც ბინადრობენ იმ ტერიტორიის ახლოს, სადაც ხდება ატომიური ყუმბარების საცდელი აფეთქება, საწინააღმდეგო პროტესტს აცხადებენ. ვინაიდან იმ მიდამოებში ჰაერი იწამლება: როგორც ვიცით, ასეთი ექსპერიმენტებით რადიო-აქტივობა ვრცელდება ჰაერში და მიწის ზურგზე, რაც არის ზედმიწევნით მავნებელი, როგორც ადამიანისათვის, ისე პირუტყვისა და მცენარეთათვის; იწამლება აგრეთვე წყალიც, მდინარეები. რა გასაკვირველია, თუ ეს გამოიწვევს უკმაყოფილებას ყველა ხალხში. ორი მხარისათვის ეს გარემოება დამაფიქრებელია; ის ადევნებს მცხოვრებლებს. რომელნიც მოითხოვენ შესწყდეს, ბოლო მოეღოს ასეთ სახიფათო ექსპერიმენტს.

მიზეზი განსაკუთრებით რუსეთის „მშვიდობიანობისა“? რაშია საქმე, ძალმომრეობის მოციქული უმანკო ბატკანის როლში რომ გამოდის?

რუსეთს და მის ხრუშჩეებს თავისი ხალხისა და აგრეთვე დაპყრობილ ერთა ზურგზე გამაგრება სურს და საომარი მასალის დამზადება ან შექმნა, დიდი ჯარის შენახვა ვერ შესძლო, უჭირს მას; იმპერიალისტურმა რუსეთმა ვერ მოახერხა მისი ხალხის და დამონებული ერების დაკმაყოფილება, მათთვის საკვები მასალის დამუშავება და შექმნა.

45 წლის თარეშისა და კოლონიალური ბატონობის შემდეგ ეკონომიური მდგომარეობა არა თუ გაუმჯობესების

გზას ადგია, არამედ ის უარესდება დღითი დღე და უკვე რამოდენიმე ხანია სიმშოლსაც კი განიცდიან; უკვე ვეღარ მალავენ: აკლიათ პური (მეფის დროს ქვეყანა ითვლებოდა ევროპის ბელლად!), ხორცი, რძე და სხვა სანოვაგე; ხრუშჩევი კი უბრძანებს ხალხს: „ნუ სჭამთ ამდენ პურს“.

გაჭირვება მიჩვენე და გაქცევას გიჩვენებო. რა ქმნას ხრუშჩევმა; იგი იძულებულია ცოტა დათმოს და მტერს, რომელსაც ემუქრება: მალე დაგმარხავო, სთხოვს დახმარებას, ვინაიდან ის უკვე „მოიქცა“ და „მშვიდობიანობის მოყვარულია“.*).

ასეთი მათხოვარი არ უნდა იყოს შესაწყნარებელი, მაგრამ ამერიკამ, რომელიც დატვირთულია პურით და ყოველივე საქონელით, ისე რომ „იხრჩობა“ შიგ, იძულებულია გაყიდოს. შეპირებაა 250 მილიონი დოლარის საქონელი.**).

რუსეთის გამო, მის მონობაში არსებული „სატელიტები“-ც კი მათხოვრად ვახდნენ და ბულგარეთი, ჩეხოსლოვაკია-პოლონეთი და სხვ. ევეღრებიან ამერიკას, კანადას, საფრანგეთს და სხვებს, რომ გადაარჩინონ ისინი სიმშოლსაგან.

ბევრი წინააღმდეგია ამერიკაში ასეთი დახმარებისა,

*) რუსეთის არასოდეს მშვიდობიანობის მომხრე არ ყოფილა — თუმცა ხან და ხან: სიტყვით; — ის მუდამ ყოყოიზდა, იმუქრებოდა და ომს აწარმოებდა, სადაც წაახელთებდა; მაღა დიდი ჰქონდა და აქვს, მაგრამ არც ერთი ომი დიდი სახელმწიფოს წინააღმდეგ მას არ მოუგია — იაპონიამ საშინელი დღე დააყენა! — ის კი არა, გაიხსენეთ, 1942-ში პატარა ფინლანდიამაც კი მიტყეპა ის!

***) და ამერიკის, კანადის პურის ერთ ნაწილს ხრუშჩევი აპირებს გაიტანოს, რომ ამ გვარად გამოიჩინოს „უხვი გული“ მომავალ მსხვერპლისადმი, დაამშვიდოს იგი და მოიმაღლიეროს. ამას ჰქვია: ყვავს არ ჰქონდა, ბუს გაჰქონდაო!

მაგრამ ყოველგვარ კაპიტალიზმის — ეს იქნება კერძო
ლიბერალიზმი, თუ სახელმწიფოებრივი, (რომელსაც კო-
მუნისტები „სოციალიზმს“ ეძახიან), გაუმადლობას სა-
ზღვარი არა აქვს. არა თუ დასავლეთი ამ გვარად იხსნის
რუსის ტოტალიტარიზმს, რომლის რეჟიმს სახელი ეტე-
ხება, არამედ საქონელს აწვდის ნაკლებ ფასად, ვიდრე
მას უჯდება და შეღავათ პირობებში და კიდევ მეტი,
კრედიტსაც უხსნის მას. ასეთია ამერიკის უსუსური პო-
ლიტიკა!..

**

ქვიშაზე, სილაზე დაწყებული „სოციალიზმის“ შენება
არ მოხერხდა; დაპირებული „კომუნისმი“ შორს არის
და კოკლობს; აღმართი დიდია. ხრუშჩევი იტანჯება, ილ-
ლება, არაქათი ეცლება, შინ*) და გარედ უკმაყოფილებაა.

და აი, გამოიგონა ეს ხელშეკრულება, (რომლის ძალით
უნდა შეწყდეს ჰაერში და წყალქვეშ ატომიური ცდების
წარმოება; (ნებადართულია კი ის მიწის ქვეშ!) ამით სურს
მას ცოტათი მოადუნოს „ცივი ომი“, ხელი მოითბოს, და-
აძინოს მტერი, თავისუფალი კაცობრიობა, მოითქვას სუ-
ლი და თუ ვინიცობაა: მოსახერხებელი ან საჭირო შე-
იქნა, ვინ და რა შეუშლის ხელს, რომ ეს „ქაღალდი-ხელ-

*) ეშინია ყმები არ აუჯანყდნენ, თუმცა მათთვის ტყვია
არ აკლია, მაგრამ მაინც მდგომარეობა დამაფიქრებელია.
მეორე მხრით, „მონოლიტური კომუნისმი“ გაიბზარა და
გატეხის გზაზეა და მის მიერ შექმნილი მეორე დესპოტი-
ური იმპერია, ჩინეთი, რომლის ჩაყლაპვა თუმცა სურდა,
ვერ მოახერხა, ლუკმა მძიმე გამოდგა — უკვე ეცილება
პირველობაში; ისიც მთელი ქვეყნის დაპყრობას ლამობს
და შეიძლება კიდევ მოუხდეს მასთან კონფლიქტი. ეს
ყველაფერი საფიქრალია, სახიფათოა, თუმცა თუ სადმე
თავისუფლების გასაუქმებლად ომზე მივიდა, ერთი მეო-
რეს დაეხმარება და დიქტატურის შენახვაში და ერების
გაყვედვისათვის ერთად იქნებიან: „ძალი ძალის
ხორცს არა სჭამს“!

შეკრულება“, როგორც ბევრი სხვა წინააღმდეგობა, უბრალო ჩვე-
რად გამოაცხადოს და დახიოს ჩვეულებისამებრ.

მხოლოდ უბედურობა იმაშია, რომ ბევრს და ეგებ
ზოგ „ქვეინასაც“ — კიდევ უფრო გულუბრყვილოდ ჰგო-
ნია, ასე ამოქმედებს რუსებს და მათ ხრუშჩოვებს „მწვი-
დობიანობის სიყვარული“ და პოლიტიკა. (ამის მტკიცე-
ბაშია ყოველი რუსი, სოციალისტიც კი როგორცაა ბ.
ელიაშვილი „დემოკრასი“-ში. იგი ხრუშჩოვთან ერთადაა
და მისი ვეჭილია).

ნეტარ არიან მორწმუნენი! ვიტყვოდი, მაგრამ ასეთი
„რწმენა“ ძლიერ საშიშია და კაცობრიობას მოუტანს, რა
თქმა უნდა, ვნებას სარგებლობის მაგიერ. „ისარგებ-
ლებს“ ცოტათი კი დესპოტიური რუსეთი, რომ განთავი-
სუფლების მაგიერ კიდევ უფრო დაუმძიმოს უღელი პა-
ტიმარ ენებს და გარუსების სიმწარე მომავალში კიდევ
უფრო მეტად გამოაცდევინოს მათ!

სხვა მხრივ, რა უნდა გამოვიდეს აქედან? რა შედეგი
შეიძლება მოჰყვეს მას? ხელშეკრულება, მისი შინაარსი
თავის თავად არის თვალთმაქცობა, ხალხისა და ერთი მე-
ორის მოსატყუებლად ხელმოწერილი.

რა თქმა უნდა, ცხადია, ის არც განიარაღებას მოასწა-
ვებს და ვერც ომის შესაძლებლობას მოსპობს, ვინაიდან
ის სტოვებს მთავრობების ხელში ატომიური ყუმბარების
სტოქს, რომელიც უკვე არსებობს საკმაოდ; ავიონები ამი-
სათვის ხელუხლებელი რჩება და რამ უნდა შეუშალოს
ხელი რომელიმეს, რომ მოიხმაროს ეს მასალა, როცა მას
ეს დასჭირდება. მაშ ეს ხალხის თვალის ასახვევი ხელ-
შეკრულება სავსებით უმნიშვნელოა და მავნებელიც, ვი-
ნაიდან რუსებს სურთ ამ გვარად დაძინონ დასავლეთის
სიფხიზლე. მათ ამნაირად — ფიქრობენ ბოლშევიკები —
შეეძლებათ კიდევ დიდ ხანს იჯირითონ ჩვენს საქართვე-
ლოსა და სხვა მრავალ დაპყრობილი ერის ზუზგზე, აწამონ
და ყვლიფონ ისინი. ამას ხელს უწყობს დასავლეთის გულ-
გრილობა და უმეცრება, მდგომარეობის გაუგებრობა.

ამერიკა, ო.ნ.უ. კი ლაყბობენ მუდამ, რომ უნდა მო-
ისპოს ყოველ გვარი კოლონიალიზმი, მაგრამ პრაქტიკა-

ში ამას მხოლოდ დემოკრატია, დასაღვლეთი, ლიბერალური სახელმწიფოები ასრულებენ; რუსები კი კრინტსაც არ სძრავენ ამაზე, ვინაიდან „ცნობილია“ მშვიდობიანობის „მოყვარული“ რუსეთი, როცა ჯარით იკავებს უცხო ერების ტერიტორიას“, ეს ნიშნავს მათ „განთავისუფლებას“! ასეთია ორი ზომა და ორი წონა, რომელიც გამეფებულია იქ!

**

მაშ, მოსკოვის ხელშეკრულებას, რომლითაც ყურები გამოგვიქედეს, არავითარი მშვიდობიანობა არ მოჰყვება; ის არ ნიშნავს ზავს, მის გამეფებას; და ჩვენთვის, დაპყრობილ ერებისათვის ასეთი ზავი — ვიმეორებ — არის თვალთმაქცობა და დამაჯნების „მშვიდობიანობა“. ეს უკანასკნელი გამეფდება ნამდვილად მხოლოდ მას შემდეგ, როცა ყოველი ერი, დიდი თუ პატარა, თავისუფალი, დამოუკიდებელი შეიქმნება. მანამდის კი ბრძოლა გრძელდება, რასაც შეუძლია გამოიწვიოს აჯანყებულთა და იმპერიალისტთა შეტაკება.

მშვიდობიანობა სრული ოცნება, ილლუზიაა თავის და სხვების მოტყუებაა, თუ ერთი ერთად დარჩა მტრის ხელში. ეს უნდა გაიგოს ყველამ და ყოველ შემთხვევაში სოციალ-დემოკრატიულმა პარტიებმა, რომელნიც დღეს საკმაოდ ძლიერნი არიან დასაღვლეთში, და მხარი დაუჭირონ დამონებულთ და გაყვლეფილთ.

**

მისი გამომწვევი მიზეზი თუ არ გაჰქრა, ომი არ გაჰქრება სავსებით; ის უნდა მოისპოს ა) იმპერიალიზმის დამხობით, ბ) ეკონომიური თანასწორობით და წონასწორობით. მიზეზი თუ არ გაჰქრა, არც განიარაღება მოსპობს მას, ვინაიდან მისი წარმოება შესაძლებელია უბრალო იარაღით, — რას ვამბობ — დანით, ტყვით და მუშტითაც და გაიმარჯვებს ის, ვინც უფრო მრავალრიცხოვანი მცხოვრებლების სახელმწიფოა. ერები უნდა განთავისუფლდნენ და მოიპოვონ მათ დემოკრატიული გზით სარსებო საშუალებანი, თანასწორად განაწილებული. სხვა „საშუალება“, განსაკუთრებით ისეთი სასაცილო „საშუა-

ლება“, რომელსაც ხელი მოაწერა თითქმის ყველა სახელმწიფომ, არის სავსებით გამოუსადეგარი. ვინც მასზე იფიქრებს დაყრდნობას, მას იმედი გაუცრუვდება.

ეს არის საშიშარი კომედია, რომელსაც შეუძლია გადაიქცეს ტრადედიათ მთელი კაცობრიობისათვის.

ამერიკის მმართველებმა უნდა იცოდნენ, რომ რუსებისა და მათ მიერ ჩვენ ზურგზე „შეთანხმებით“ მშვიდობიანობას ვერ დაამყარებენ. ნუ, დავივიწყებთ, რომ ასეთი არა-ბუნებრივი, უკანონო დაქორწინების შედეგი, ნაყოფი — რა თქმა უნდა — იქნება არა-ნორმალური და უღელეუწი.

ჩვეთვის ყველაზე უფრო ძვირფასია მშვიდობიანობა, ზავი, მაგრამ ჩვენ არ გვსურს ზავი დამონების, არამედ ზავი თავისუფლების, განთავისუფლების. ამ ხელშეკრულებით მხოლოდ რუსეთს შეუძლია ისარგებლოს. დრო მოიგოს, გამაგრდეს და სხვების თავისუფლება მოსპოს, ხოლო ერებს მონობის ბორკილი კიდევ უფრო მოუჭიროს.

სავალალოა, ამერიკამ უკვე „ჩააბარა“ რამოდენიმე ერი რუსეთის დესპოტიზმს პირველი მსოფლიო ომის დროს (1918წ.). მან ერთხელ კიდევ დაჯაარჩინა მისი იმპერია მეორე მსოფლიო ომის დროს (1940 წ.), რომლის გამოწვევაში რუსეთს მიუძღვის დიდი წილი: მან წაუსიანა ჰიტლერი ევროპას და დაეხმარა მას მატერიალურად და ხელი შეუწყო (ამერიკამ) დაეპყრო რამოდენიმე სახელმწიფო. მაშინ გორელმა კინტომ გააცურა პრეზიდენტი რუზველტი, დღეს კი ხრუშჩოვი ჩადის იმავეს და ატყუებს კენედის და ისიც ეშველება მას. (წერილი დაწერილია, სანამ ეს დიდი ადამიანი დაიღუპებოდა მტრის ხელიდან). ხრუშჩოვის მიზანია, რასაკვირველია, სამუდამოდ დაეუფლოს ჩვენსა და სხვა პატარა ერებს. საერთაშორისო კანონსა და მორალს, რომელზედაც სწერდა მარქსი, ადგილი არა აქვს რუსის „მარქსისტებს“ შორის.

პირდაპირ გასაკვირველია ასეთი შეუგნებლობა! ვერ-მიხვდნენ, რომ ერთა დამოუკიდებლობის, თავისუფლების, დემოკრატიის მტერნი, ძალმომრეობის მოციქულნი,

რელიგიური რწმენის მღვწეული, — ბოლშევიზმი და ფაშიზმი — უნდა აღიგვას დედამიწის პირიდან. *)

ვუსურვოთ, ვიმედოვნოთ, რომ თავისუფალი ქვეყნების მეთაურთა რყევას ბოლო მოეღება და ისინი იპოვიან მართალ გზას და გადააჩენენ თავიანთ და სხვების თავისუფლებას!

*) როცა ჩვენ და სხვებიც ვებრძვით, რამეს ვაკეთებთ ჩვენი სამშობლოს დასაცავად, მის განთავისუფლებსთვის სასტიკ ბარბაროსული მტრისაგან, ჩვენ არა თუ ვასრულებთ ჩვენს წმიდა მოვალეობას, არამედ ვებრძვით საზოგადოდ ყოველგვარ ბოროტებას, ხელს ვუწყობთ ადამიანის მორალურად და მატერიალურად დაცვას. ვებრძვით სოციალური სამართლიანობის დასამყარებლად; ვებრძვით უკეთესი კაცობრიობისათვის, მისი მომავლისათვის. ამიტომ ვერ მივხვდარვართ, ჩვენ ვერ გაგვიგია ის გზა, რომელსაც ადგია ხან და ხან თავისუფალი კაცობრიობა, ვერ გაგვიგია მისი პოლიტიკა, მისი გულგრილობა, მისი — დავუმატოთ — უგუნურება, გულუბრყვილობა და უსარგებლო ეგოიზმი!

რუსის აზნებუის

უბიჟროგა და უსირცხვილოგა

„ორგულთა სიტყვას ნუ ისმენ,
გაუფრთხილდი, ნუ სტყუედები,
გასწყერ, დასკერ და დახივე,
მტყუანს ტყუილის გუდები“

(გურამიანიდან).

ერთხელ კიდევ „გაგვაბედნიერეს“ და გამოგვიგზავნეს რუსის „გაზეთი“ ქართულ ენაზე, რომლის ადრესია „ვოლოდორსკოგო (თბილისი). როგორც ხედავთ, ქუჩებიც „თავისუფალ საქართველოში“ რუსულ სახელს ატარებენ და ისეც რუსულ ენაზე. ვინ არის ეს „ვოლოდორსკოგო“, ან რა უნდა მას ჩვენში, — კაცმა არ იცის! ჭორებით საგსე „გაზეთს“ საჩუქრად უგზავნიან ძალით შეძენილ მკითხველებს.*).

მაშ ერთხელ კიდევ მოხსნეს ტყუილების გუდა საქართველოს მოღალატეებმა. ისტორიის გაყალბების სპეციალისტები არ სცხრებიან. რას სწერენ ისინი? — „ჩვენ გადავწყვიტეთ მოგვეწვია კომიტეტში ჩვენი რესპუბლიკის სახელოვანი ადამიანები და მიგვეცა გასაცნობად (ზემოდ

* რად გვიგზავნიან გაზეთს, რისთვის იხარჯებიან ოკუპანტები? მათი მიზანია დააბრუნონ საქართველოში ემიგრანტები, რომ არავის ადარ შეეძლოს თავისუფალ ქვეყნებში დაცვა საქართველოსი და სხვა ერების ინტერესების და რომ მოითხოვოს იმპერიალისტური რუსეთიდან დაუბრუნონ სამშობლოს დაკარგული დამოუკიდებლობა — და ამნაირად, იმედოვნებენ მტრები, დაავიწყდეს მსოფლიოს, რომ საქართველო პატიმარია.

აღნიშნული მიმართვის ასლი*) . და ამის გამო კომიტეტს შეუდგენია წერილი, რომელზეც სახელოვანი ადამიანები მართლაც აწერენ ხელს (ნებისთ თუ უნებლიეთ!) ამ მიმართვის გამო ეს ბატონები , ე. ი. კომიტეტის ხალხი ჯავრობს; რომ ემიგრაციაში მყოფ ქართველებს მიუმართავთ დასავლეთის ქვეყნების მთავრობებისადმი, სადაც ისინი აცნობებენ საქართველოს რუსეთის მიერ ოკუპაციაში ტანჯვას და მოითხოვენ, რომ იმპერიალისტურმა რუსეთმა — ისე როგორც ეს ჩაიძინეს ვეროპის სახელმწიფოებმა — ბოლო მოუღოს საქართველოს კოლონიზაციას და დაუბრუნოს მას მისი დამოუკიდებლობა, რომელიც მთელი მსოფლიოს და მის მიერაც იყო ცნობილი.

ამ რუსის აგენტებს რომ ჰკითხოთ, საქართველო არის ხუფერენული სახელმწიფო მას შემდეგ, რაც ის დაიპყრო ძალით რუსეთმა. ის კი არა, თურმე საქართველო არც არავის არ დაუპყრია. მას ყავდა „დიქტატორული მენშევიკური“ მთავრობა და ხალხმა გარეკა ის. ჩემი შენ გითხარი, გული მოგიკალი! დღეს კი იქ დიქტატურა არ ყოფილა (არც რუსეთის ბატონობა). რა თქმა უნდა თქვენ, ბატონებო, გსურთ ხალხის გაბრყევა. მაგრამ ჩვენმა ხალხმა კარგათ იცის, რომ საქართველოში სუფევდა დემოკრატიული წესწყობილება, პოლიტიკური თავისუფლება, დამფუძნებელი კრება, რომელმაც აირჩია მთავრობა. მთავრობა ეროვნული და არა „მენშევიკური“.

(ჯერ ერთი, მას შემდეგ, რაც ის ჩამოშორდა რუსეთს, პარტია აღარ იყო „მენშევიკური“ არამედ მას ერქვა და

*) ამ „მიმართვის“ ასლი თურმე გაუგზავნიათ თბილისში — თუ აქაც არ ცრუობენ — ვილატეებს აქედან, ეს იქნება ალბათ მათი ჯაშუში, რომლის ვინაობას ფარავენ. ეტყობა, ეს დიდი „ვაჟაკია“ და საკითხის „მცოდნე“. რედაქცია მას პატრიოტს ეძახის, ე. ი. ეს ვაჟბატონი არის საქართველოს თავისუფლების წინააღმდეგ, მომხრე რუსეთის ბატონობისა და დაპყრობილ თბილისში მას ეძახიან „პატრიოტს“. ასეთია თვალთმაქცობა!

ჰქვია საქართველოს სოციალდემოკრატიული). მეორე ტყუილის შესახებ: საქართველო იყო ცნობილი მსოფლიოს მიერ და თვით რუსეთის მთავრობის მიერ (არსებობს ხელშეკრულება, რომელსაც იცნობს „ცაი და ქვეყანა“): 7 მაისს 1920 წ.).

მიუხედავად ამისა, რუსეთის დიქტატორული მთავრობის ჯარი ლენინის, მოლაღატის ჯულაშვილისა და ტროცკის ხელმძღვანელობით და ბრძანებით შემოესია პაწია საქართველოს რეპუბლიკას და ექვსი კვირის საშინელი, მკაცრი ბრძოლის შემდეგ მტერმა დაიპყრო ის და დღესაც იქ ნაგარდობს და უკავია მას.

ამას ეძახით თქვენ დღეს „სუვე“ ენულ და თავისუფალ ერს“, არა?! ეს ამბავი როგორ შეიძლება თქვენ „დაუმლაოთ“ ჩვენ ხალხს — ის ბეცი ხომ არ გგონიათ — რომლის დიდი ნაწილი მონაწილე ან მოწამე იყო მოვლენების; ყოველ ოჯახს ჰყავს მოკლული ომში ან 1924 წლის აჯანყებაში! და თქვენ გსურთ მისი „გადურაქება“, არა?! ჩვენ კარგად ვიცით, რომ იმათაც კი, რომელნიც დაიბადნენ საქართველოს დაპყრობის შემდეგ, კარგად ესმით ეს საკითხი და შესწავლილი აქვთ ახლობელი ისტორია და ცხოვრობენ იმ იმედით, რომ ერთ დღეს მათი სამშობლო განთავისუფლდება და მტერი აბარგდება იქიდან.

(თვით რუსებმაც ვერ შესძლეს იმისი დამალვა, რომ ისინი იყვნენ აგოესორები, ვინაიდან გამოქვეყნდა მეთერთმეტე არმიის მოხსენება, სადაც აღწერილია, თუ როგორ უნდა ეწარმოებიათ ომი საქართველოს წინააღმდეგ. ამაზე უარს იტყვიან?!).

პირდაპირ წარმოუდგენელია — თუმცა რუსეთისათვის და მისი ბოლშევიზმისათვის ეს ნორმალურად უნდა ჩაითვალოს — ასე გაყალბება ისტორიისა! გუშინდელ ამბავს რომ ასე აყალბებენ, ასხვაფერებენ და სტყუიან, რა იქნება იმ მოვლენების აღწერა, რომელთაც ადგილი ჰქონდა დიდი ხნის წარსულში! არასოდეს, როცა ახსენებენ საქართველოს მტრებს წარსულში, რომლის გამო ჩვენი ერი განიცდიდა უცხო უღელს, არასოდეს რუ-

სეთს არ ახსენებენ, იმ მუდამ იმპერიალისტურ რუსეთს, რომელმაც 1801 წელში გააუქმა მისი დამოუკიდებლობა, შეიპყრო მისი მთავრობა, გადაასახლა მეფის ოჯახი მიაკრა იგი რუსეთს, დაანაწილა და გადააქცია საქართველო გუბერნიებად. რუსეთი მუდამ მტერი იყო წვრილი ერების, ამიტომაც იყო, რომ რამოდენჯერმე აუჯანყდნენ ისინი მტერს; რუსეთმა კარგად იცის, რომ ის იყო აგრესორი.

მან იცის, ქართველი ერი ნიჭიერია, მოყვარული თავისი სამშობლოსი, მშრომელი; არის პატრიოტი, თავისუფლების მოტრფიალე და ამიტომაც არის, რომ მას არა აქვს მისი იმედი; იცის, რომ ძნელია მისი დამორჩილება. მსოფლიოშიაც ასეთი სახელი აქვს მას. რუსი არ ენდობა ქართველ ბოლშევიკსაც კი.

სხვათა შორის, ამას წინეთ თქვენს მყრალ გაზეთში იყო გამოქიმილი მხარ-მკერდზე რუსის ჯვარ-მენდლებით მოქედილი, რუსეთის დესპოტიური მთავრობის ნამესტნიკი საქართველოში, მისი აღმატებულება ბ. მჟავანაძევი. დამსახურებული კაცია; მაგრამ თურმე საქართველოს ვითომდა „კომუნისტური“ პარტიის ამ პირველ მდივნისათვის მიუყენებიათ ერთი რუსი, როგორც „თანაწემწე“. გამოდის: მტერს არ ჰქონია დიდი იმედი არც მჟავანაძისა! ეგებ მართალიც იყოს: ვინ იცის, ერთ დღეს შეიძლება მასშიაც გაიღვიძოს ქართველმა და რატომ უნდა იყოს სანდო

და რა თქმა უნდა, ამ რუსის გამო „ც.კ.“-ში „მსჯელობა“ წარმოებს რუსულ ენაზე, ბატონის ენაზე. ქართულ ენას არ აქვს ადგილი საქართველოში, ანდა ის არის მეორე-ხარისხოვანი. ამის დამამტკიცებელი საბუთი ბევრია. მაგ. როგორ გინდათ ქართული გაიგონოთ იქ, სადაც — როგორც რუსთავში, რომელიც გაავსეს რუსე-ბითა და სხვა უცხოელებით (რასაც გვაუწყებს თვით „სამ. ხმა“) — ერთი პროცენტიც არ არის ქართველი? (ამ „ქართულ“ რუსთავში ყოფილა დიდი მოედანი, რომელსაც გვაჩვენებს „სამ. ხმა“ და ატარებს საქართველოს

მტრის, დამპყრობელის რუსის, ლენინის სახელს!!! ლო-
ლიკა დაცულია! ქალაქი რუსეთშია!).

ასი ათასობით ჩამოსახლებული რუსები ჯირითობენ
ჩვენს სამშობლოში. და აი... ამას ეძახიან სამშობლოს გა-
მყიდველნი, ადამიანის თავისუფლების მტერნი „საქარ-
თველოს სუვერენულ რესპუბლიკას“!

შუბლის ძაღვი აქვთ გაწყვეტილი ამ ეაებატონებთ.
რა უნდა ქნან?

თქვენ გსურთ რუსეთ-საქართველოს ომი 1921 წელ-
ში მონათლოთ „სამოქალაქო ომად“, მოაჩვენოთ ხალხს
„მენშევიკურ-ბოლშევიკურ“ ბრძოლად. ტყუილა-უბრა-
ლოდ ირჯებით. დღეს ყველაათვის აშკარაა: ამაზე
სწერდნენ, ლაპარაკობდნენ, ბჭობდნენ პარლამენტებში,
სხვა და სხვა კონგრესზე, სადაც სოციალისტები და დე-
მოკრატები მოითხოვდნენ რუსეთისგან ჯარის გაყვანას
საქართველოდან და მისთვის დამოუკიდებლობის დაბ-
რუნებას.

საუბედუროდ, მიუხედავად ამისა, ჩვენი ერი კიდევ
საპყრობილეშია, მაშინ როდესაც დასავლეთმა თითქმის
ყველა კოლონია გაანთავისუფლა! მხოლოდ ერთად ერ-
თი (ჩინეთის შემდეგ) სახელმწიფოა დღეს კოლონიალუ-
რი და იმპერიალისტური: ეს არის რუსეთი, ბოლშევი-
კურ-ფაშისტური და უკულტურო სახელმწიფო.*).

„შევირცხვათ ნამუსი!“, ვიტყვოდი, მაგრამ ის თქვენ
რომ არ გაბადიაო?!

თქვენ არ გესმით, ან არ გსურთ გაიგოთ, და მით უფ-
რო სხვებს გააგებინოთ, რომ რუსეთი მუდამ აგრესორი

* თუ ის პირები, როგორც თქვენ ამბობთ, „არა მკითხე
მომბენი“ არიან, თქვენ ვის, ან რას წარმოადგენთ? რა
უფლებით შეგიძლიათ მისი სახელით, რომელსაც თქვენ
ჩალას აჩრით პირში, რომ გსურთ ილაპარაკოთ? ქართ-
ველ ერს არ სჭირდება მოსაშვალე, ის წლოვანია და
სთქვას მან: თუ რა არის მისი მისწრაფება, რა სურს მას.
მაგრამ თქვენ რუსის ხიშტებს ეყრდნობით, რომ მან ხმა
ვერ ამოიღოს!

იყო. წინეთ ის ისხამდა — როგორც უკვე გვითქვამს — ანაფორას და ვითომ „ქრისტიანობას“ ავრცელებდა, (ეს ხალხის მკვლელი!) ძალით, ხიშტით, ძალმომრეობით; სინამდვილეში კი მუდამ იყო კოლონიალური. დღევანდელი რუსეთი კი ეხვევა ყალბ „მარქსიზმს“ და „კომუნიზმის“ ქურქში და ძალითვე „აბედნიერებს“ საქართველოსა და სხვა წვრილ ერებს. (უკანასკნელად ჰიტლერთან დამეგობრებულმა, თავს დაეცა პოლონეთს, გადაყლაპა ესტონია, ლიტვანია, ლეტონია) და ასე მას სურს „დამალოს“ სულთა - მხუთავმა მისი იმპერიალიზმი.

თქვენ არ იცით, ან და უმაღლავთ საზოგადოებას. რომ მარქსი, რომელზედაც თქვენ ლოცულობთ ფარისევლურად (რადგან ლენინიზმს არა აქვს რა საერთო მარქსიზმთან) და რომელიც ალბათ ბრუნავს და ბრუნავს მის საფლავეში, როცა მისი სახელით მოქმედებენ ყაჩაღები, მუდამ ებრძოდა რუსეთის აგრესიას. მან გაილაშქრა „რუსეთის საერთაშორისო ყაჩაღობის“ წინააღმდეგ, რომელიც წვრილ ერების „პროტექტორის“ როლში გახვეულს უფრო ადვილად შესძლებოდა გადაეყლაპა ისინი.

მარქსი სწერდა თავის დროზე: „კაცობრიობამ არ უნდა დაივიწყოს, რომ რუსეთი იყო ვითომდა პროტექტორი პოლონეთის, ყირიმის, კურლანდიის, საქართველოს, სამეგრელოსი და კავკასიის პატარა ხალხების“. (იხ. კ. მარქს ფრანგულად. ტომი მესამე, გვერდი 56. გამოცემა კოსტ-ისა, პარიზი).

თავის „ადრესში“ პირველი ისტორიკონალის განხილვის გამო“ ის ჯავრობდა, „რომ უმაღლესი კლასები ევროპისა, ისე უსირცხვილოდ დებულობდა, უცხადებდა სიმპატიას და იჩენდა იდიოტურ გულცივობას კავკასიისა და პოლონეთის მკვლელობას რუსეთის მიერ“.

დღეს რომ მარქსი ცოცხალი იყოს, იმასვე გაიმეორებდა დღევანდელი დესპოტიური რუსეთის კოლონიალიზმის გამო.

და აი, ასეთ უსირცხვილო ტყუილებზე თქვენ ხელს

აწერიებთ ჩვენს სწავლულებს, მეცნიერებს, არტისტებს, მწერლებს, საზოგადო მოღვაწეთ.

სამში ერთი:

- 1) ან მათთვის არც უკითხავთ და მათ მაგიერ აწერენ ხელს ასეთ ბინძურ ქაღალდზე,
- 2) ან მოწერილია ზოგიერთის მიერ მაინც და ძალდატანებით, ტერორის საშუალებით,
- 3) ან-და მცირე ნაწილი — ერთი-ორი — თანხმობას აცხადებს და ხელს აწერს.

მესმის მათი მდგომარეობა: ტოტალიტარულ - დესპოტიურ ოკუპანტების მთავრობას აშკარად რომ შეებრძოლონ. ისინი მივლენ ციხის კარამდი და ციმბირისაკენაც უკრავენ თავს. ამიტომ ვერ გაბედეს უარი. მაგრამ ცოტა ყოყმანობა მაინც კი იყო საჭირო; მათ კარგად იციან, რომ მტრები სტყუიან; თვითონ ისინი — ზოგი მათგანი მაინც — მონაწილე, ან მოწმე იყვნენ რუსეთ - საქართველოს ომისა 1921 წელში. იციან აგრეთვე, რომ დღესაც, სანამ რუსეთი არ გაიყვანს მის ჯარს საქართველოდან, რუსეთ - საქართველოს ომი გრძელდება.

„შიში შეიქმს სიყვარულსა“? მართალია, მაგრამ პოეტმა ისიც სთქვა: „მტერს ხელი რათ გიკიდია, მოყვარეს მოეკიდე“-ო.

მაშ არსებობს ერთი ნაწილი ამ პრივილეგიური კლასისა, რომელსაც სურს შეირჩინოს პრივილეგია, არ დაჰკარგოს თავისი მდგომარეობა. ამ პირობების, რა თქმა უნდა ზედმეტია პოეტის სიტყვები: — სჯობს სიცოცხლესა ნაძრახსა, სიკვდილი სახელოვანი“, მაგრამ სხვებმა უნდა გამოსთქვან მათი სიყვარული ეროვნული თავისუფლებისადმი სიმბოლიურად, ქარაგმებით, რომ ამგვარად, ერთ წამსაც ეჭვი არ შეეპაროს მტერს, რომ მისი მსხვერპლი შეურიგდა ტყვეობას!

როგორც იტყვიან ჩვენში: „დათვი რომ მოგერვეა, „ბაბაი“ დაუძახეო“!, მაგრამ მაინც იყო საჭირო წინააღმდეგობის გაწევა, თუნდაც ამას მოჰყოლოდა „უსიამოვნობა“, მათი დასჯაც, ვინაიდან: თუ მუდამ „წაუწყეკი“ მტერს და „ბაბაი“ უძახე, ერთ დღეს მართლაც შენი

მამა გეგონება. არ უნდა დაემსგავსო იმ გადაგვაზებულთ, რომელთაც დედა რომ დაავიწყდათ და დედინაცვალს (და მერმე რა საშინელ დედინაცვალს) ფიცულობდნენ.

კი იყო მაშ საჭირო, რომ ზოგს უარი ეთქვა და არ მოეწერა ხელი ასეთ ჩვარზე! ხომ ხედავთ, წარმოიდგინეთ, რუსეთშიაც კი ცოტათი „ბედავენ“ ზოგი ინტელიგენტები - მწერლები სიმართლე სთქვან (თუმცა ისიც მართალია, რომ ისინი რუსის იმპერიალიზმს არ ებრძვიან; მხოლოდ შინაურ შეღაცათს „მოითხოვენ“).

და რაღა ქართველმა ვერ უნდა გაბედოს ხან და ხან და ტყუილები არ გაინეოროს!

რიგიანობა მოითხოვს, არ დაივიწყონ, რომ „კაცურსა კაცსა ტყუილი არ შეენის არად არაო“!

როგორ შეიძლება — ვიმეორებ — იმის დამალვა, რომ რუსეთის ჯარი მხეცურად შემოესია საქართველოს (დაიხმარია რა ატატურკის ოსმალეთიც), დამოუკიდებელ საქართველოს და 1921 წლიდან მასზე ჯირითობს, ოკუპანტი არბევს მოსახლეობას, ყვლეფავს მშრომელთ, გააქვს სიმდიდრე, ამშევენ (რუსი ველარ მალავს ამ გარემოებას) ხალხს, ავსებენ თავისიანებით ჩვენს ქალაქებს, სანატორიუმებს, აგარაკებს; გვართმევენ ენას (გვარუსებენ). თვით მტრი არ ფარავს, რომ მეფის დროსაც ხალხთა დაპყრობა „ბროგრესიულ მოვლენად“ მიაჩნიათ ბოლშევიკებსაც). და ეს გაკმაყოფილებს თქვენ! ქართველი ხალხი ბეცი არ არის, რომ მოსტყუვდეს. ის თვითონ ხედავს, რაც ხდებოდა წინეთ და რაც ხდება დღეს. მტრის ხელში რომ არ იყოს, განა საქართველოში არ იქნებოდა გამეფებული (როგორც მის დაპყრობამდის) თავისუფლება, დემოკრატია? მაგრამ იქ, სადაც ბრძანებლობს რუსის ოკუპანტი, ჯარისა და ჩამოსახლებულ უამრავ რუსებისა, მისი ბოლშევიკურ-ფაშისტური რეჟიმით — ხალხი დაბოროკილია, საპყრობილეშია დამუნჯებული, დამონებული.

აბა, თუ თქვენ ქართველი ხალხის არ გეშინიათ, წააკითხეთ მას ეს ჩაწერი. მიეცით მას ნება თავისუფლად სწეროს, ილაპარაკოს, შეიკრიბოს, ჰქონდეს უფლება

ასოციაციის, ერთი სიტყვით, ჰქონდეს მას დემოკრატიული, ადამიანური უფლებები? ეს რომ მოხდეს, თქვენი სახსენებელიც არ იქნება ჩვენს სამშობლოში და ამიტომაც აზიხართ მას ზურგზე და ამუნჯებთ მას!

**

დავასკვნათ: მაშ, ასეთ საშინელ პირობებში, ოკუპაციის ხანაში, თუ პირდაპირ ვერა, ქააგმებით უნდა გამოითქვას პატრიოტული აზრები, მიდრეკილებანი.

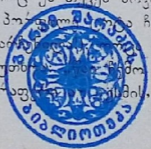
ყოველი მწერალი — ვისაც კალამი უჭირავს ხელში — დღეს, წმინდა კულტურულ მიზნის გარდა, აჩსებითად პოლიტიკური, ეროვნული მოღვაწე უნდა იყოს. ან შეიქნას, მხოლოდ საქართველოს განთავისუფლებაზე უნდა ოცნებობდეს. ამას აქვს ფსიქოლოგიური და პრაქტიკული მნიშვნელობაც წვრილი ერისათვის.

ასე რომ ყოველი ხელოვნება ერთი წამითაც — როგორც ეს იყო წარსულში — არ უნდა ივიწყებდეს ქართველ ერს და ოცნებობდეს იმ მომენტზე, როცა ის უნდა გაუხსლტეს მტრის კლანჭებს. ეს აუცილებელია აზამარტო ხალხისათვის, არამედ მტრისათვისაც, რომელიც არ უნდა ფიქრობდეს, რომ საქართველო შეურიგდა ტყვეობას და უცხო ბატონობას!

**

გასაგებია, როცა აკადემიკოსებს აძალებენ ხელი მოაწერონ ბინძურ „დოკუმენტ“, ვინაიდან ისინი ასე თუ ისე გავლენიან პიროვნებათ ეკუთვნიან, მაგრამ როცა ამის შემდეგ რუსის პროპაგანდისტებს სურთ განაიყენონ ისეთი საწყალი ადამიანი, როგორიც არის პორფილე მეხუზლა, ეს იმას ნიშნავს, რომ მათთვის ხალხი გამოლლეულია; ეს ნიშნავს, რომ მათი საქმე არ ყოფილა ჩინებულად.

გამოგეცალათ, ბატონებო, ალბათ ხალხი, რომელსაც თქვენ „ალაპარაკებთ“, როგორც ეს თქვენ მოკინდებათ, არა? მართლაც, საბრალო პოპულარული ჩერჩეტი იყო, ავადმყოფიც (იგივე დარჩენილია) წასვლა დააპირა ერთმა გურულმა უთხრა, რომ ჩემო პორფილე, შენი ადგილი იქინეია; აჩაფქვე, რუსების, ავათ

ხარ და იქინეი რუსების აგენტები მოგარჩენენო“. ოზურგეთის ქუჩის სახლებს გვაჩვენებს და ამით „ამტიკებს“ რომ საქართველო არ უნდა იყოს თავისუფალი. არ სჭირია ეს თავისუფლება. ოზურგეთი!. ჩვენი პაწია კეკელუცი ქალაქისთვის დაურქმევიათ ქართველი ერის მოღალატის ფ. მახარაძის სახელი. (ი. ჭავჭავაძის მკვლელის, ილიას რომელიც დღეს „ქართველ“ მწერლებს გამოყავთ როგორც მომხრე რუსეთის ბატონობისა საქართველოში.

ამაზე შორს ჯერ ცინიზმი არ წასულა! მაგრამ მტრისგან ყოველივეს უნდა მოელოდე).

იგივე უნდა ითქვას ვილაც ციციშვილზე, რომელიც თავს ესხმის ქართველ პატრიოტებს ემიგრაციაში, — ეს ვაჭბატონი აქ ყოფილა და წასულა, თუმცა არც მისი აქ ყოფნა და არც წასვლა არავის არ შეუმჩნევია რუსებისკენ გადასულა. „ფაშისტი ვიყავიო“ აღიარებს, მაგრამ სჩანს არ გამოცვლილა, ვინაიდან ბოლშევიზმი მიჰღია, რაც იგივე ფაშისმია, მაგრამ სხვა სახით. *)

*) მაგრამ ჩვენ ამას გარდა და განსაკუთრებით გვინტერესებს არა რუსების სოციალური მიდრეკილება, არამედ ის, რომ ჩვენ დაგვანებოს თავი, ნუ ერევიან ჩვენს საქმეში, ბოლო მოუღონ (როგორც ეს მოხდა დასავლეთში) თავიანთ იმპერიალიზმს და ჰქონდეს მას მისი „იდეოლოგია“ თუ „ზოოლოგია“ პოლიტიკური ეს მათი საქმეა — ვიმეორებ — დაგვანებონ თავი და გავიდენ საქართველოდან. ჩვენ გვსურს თავისუფალი არსებობა არ გვჭირდება აბეკუნი და განსაკუთრებით ასეთი „კულტურული“ აბეკუნი. ქართველი ერი წლოვანი იყო, როდესაც კიდევ რუსების წინაპრები ტყეში „დასეირნობდნენ“. გავიხსენოთ ერთი შემთხვევა: რუსის დებუტატმა პურიშკევიჩმა „რეპლიკით“ შესძახა კარლო ჩხეიძეს (ჩვენს დაუვიწყარ, დიდ, ცნობილ სოციალისტს და საზოგადო მოღვაწეს, დამოუკიდებელი საქართველოს დამფუძნებელი კრების თავმჯდომარეს, საქართველოს დელეგაციის პარიზის საზავო კონფერენციაზე თავმჯდომარეს 1920 წელში), რომელიც ტრიბუნაზე იყო:

ბაზამიძე, რადიანი და ბ. კლენტი (ჩვენი დროის „მოდერნიზმი“ არიან ალბათ) სწერენ „ისტორიას ქართული ლიტერატურისას“ ისე, როგორც ეს მათ მოეპრიანებათ და ოკუპანტებს ესიამოვნებათ და ატყუებენ მკითხველთ, თითქოს ჩვენი მწერლები — ასე გამოდის — ყოფილიყვნენ რუსეთის ბატონობის მომხრე და ხან და ხან ბოლშევიკების მოტრფიალაც კი. საქართველოს დამოუკიდებლობის ხანას ეძახიან ეს ფლიდები, ფარისევლები — ისე როგორც ყველა ქართველი ერის მოღალატე — „პერიოდი მენშევიკების დიქტატურისა საქართველოში“ (ხაზი ჩემია). ეს „დიქტატურა“ რუსის დიქტატორის ლაქების კალამით იქნებოდა სასაცილო, აღმაშფოთებელი, რომ არ იყოს ისტორიის ასე გაყალბება! მაშინ თუ დიქტატურა იყო, დღეს მაშ რაღა არის საქართველოში. როცა ქართველს იქ მალე — ასე თუ გაგრძელდა — ადგილიც აღარ ექნება მის სამშობლოში.

საქართველო თურმე არც კი არსებულა და ყველა მწერალი — მათ რომ ჰკითხოთ — 1918-დის უმღეროდნენ რუსეთის მიერ საქართველოს „გაბედნიერებას“. მის „გასაბჭოებას“ მტრის, რუსეთის მიერ. ისინიც იმეორებენ, თითქოს ეს იყო სამოქალაქო ომი და არა რუსეთ-საქართველოს ომი! მაგრამ ეს ვაყბატონები — როგორც ვთქვით — ვერც ქართველ ხალხს და ვერც სხვებს მოატყუებენ.

რუსის აგენტები, ბოლშევიკები ჩვენ ხალხს ატყუებენ, თითქოს ქართველმა მოიხვეჭა სახელი საზღვარ გარეთ, როგორც მეცნიერებმა, ისე სპორტსმენებმა. რა თქმა უნ-

„კავკასიური ეშაკო“-ო, ე. ი. „კავკასიელი ვიროო“. კარლოს პასუხი იყო: „მეტს არ უნდა მოელოდეს ადამიანი მაგათგან. მაგრამ იცოდეს ბატონმა „...ზრდილობიანმა“ შოვინისტმა და სხვებმაც, რომ, როცა საქართველო უკვე კულტურული და ქრისტიანული ქვეყანა იყო, იმ დროს თქვენი წინაპრები ტყეში დაბოდილობდნენ“-ო. („ვლესუ ბროდილი“.

და, ეს შესაძლებელი იყო და ქართველი ხალხი ნიჭით და შრომით სხვებს არ ჩამოუვარდებოდა, რომ მსოფლიოში ცნობილი ყოფილიყვნენ ჩვენი მეცნიერნი, ჩვენი არტისტები, მწერლები, სპორტსმენები. ჩვენ ეს ზედმიწევნით სიხარულს მოგვგვრიდა, მაგრამ, საუბედუროდ, ეს ასე არ არის; ყოველგან რუსები ყოველ ღონისძიებას ხმარობენ, რომ არა რუსის ერების და განსაკუთრებით ქართველი ერის ხსენებაც არ იყოს სადმე. და როცა ქართველი სადმე გამოჩნდება და სახელს მოიხვეჭს და გამარჯვებს, მას ნათლავენ „სოვიეტელებად“ და ეს უკანასკნელი დასავლეთში ნიშნავს რუსს. თვით რუსებს კი ეს მოსწონს და ყველა ეროვნებათა წარმომადგენელნი, რომელთაც ისინი ჩაგრავენ და რუსებად გამოჰყავთ და მათ გამარჯვებას და თვისებებს ისინი ითვისებენ.*).

ასეთია სიმართლე. თქვენ კი ზღაპრებს ჰყვებით და სწერთ. მდგომარეობისა და ისტორიის გაყალბებაში რუსებსა და მათ ბოლშევიზმს პირველი ადგილი უჭირავს. ამისი სპეციალისტები არიან და მათი ავენტები ჩვენში, ან სხვაგან იმასვე იმეორებენ. (რუსს სურს, რომ მეცნიერი, ან სხვა სახელოვანი ადამიანი მხოლოდ რუსის სახელს ატარებდეს. ამას ჰქვია იმპერიალისტისა და შოვინისტის ქურდობა).

და ბოლოს კიდევ ერთი შენაშენა და ორი სიტყვა პოეტ აბაშიძეზე. „სამშ. ხმის“ დეკ. ნომერში საინტერესოა ერთი ლექსი, რომელიც ეკუთვნის იტალიის აბაშიძეს. პოეტი უმღერის დედა ენას; ენაა მისი საყვარელი. ნიჭიერ ავტორის ლექსი უგალობს ქართულს, მის მშობლიურ ენას. რა თქმა უნდა, ეს საუცხოვოა. მაგრამ „იბერიისა და თამარის ენას“ რომ საშიშროება მოელის? ეგებ სწორეთ ამისათვის უღერს პოეტის ჩანგი და ეს არის საპროტესტო ნიშანი იმის წინააღმდეგ, რომ მას ეტყობოდა მომხ-

*) მაგ. ერთ დიდ ცნობილ პარიზულ გაზეთში ასე აცხადებენ: „რუსის გამარჯვება“-ო და ტექსტში ავტორი ამბობს, რომ „სოვიეტელმა ნეტრეველმა (სპორტში) გამარჯვაო... ასეა სხვა დარგის შესახებაც.

დური მტერი, საქართველოს დამპყრობელი, რომლის მიზანია საქართველოს გარუხება, გადაგვარება. მტერმა კარგად იცის, რომ ენა თუ დაეკარგა ერს, მისი საქმე წასულია, დაღუპულია და ამიტომაც ილტვის ის, რომ ის მას ამოგლიჯოს. ამისათვისაა ასი ათასობით რუსები რომ იჭერენ ჩვენს ტერიტორიას, რომ შეესივნენ ჩვენს ქალაქებს ... და ენას როგორ შეგვარჩენენ? მაგრამ ასეთი პლატონიური, რბილი პროტესტი არ კმარა. ჩვენი ენა რომ არ გაჰქრეს, საჭიროა აქტი... უნდა დავიცვათ ჩვენი ენა! უნდა გადარჩეს ჩვენი საყვარელი და... ეგება შემდეგში... საწყალი ენა!...

საჭიროა მეტი გამბედაობა. პოეტ აბაშიძეს კარგად ახსოვს უდიდესი ქართველი პოეტის (რომლის საფლავს ის ეძებს პალესტინაში) სიტყვები, რომ „შიში ვერ იხსნის სიკვდილსა“... და იმედია გაბედულად ივლის ის „რუსთაველის ნაკვალევზე“...

**

ნოე და სამართაშორისო სოციალიზმი

(მისი გარდაცვალების ათი წლის თავზე)

„მოკვდა და თვისი ანდერძით
აწ ისევ საქმობს მკვდარიო“.

(გურამიანიდან)

ნოე უორდანია, დამოუკიდებელი საქართველოს პრეზიდენტი, ქართველი ერის მრჩეველი-ბელადი, შეუღლებელი ლოდიკის პატრონი, გულწრფელი საზოგადო მოღვაწე — იყო სოციალიზმის, ქართული სოციალიზმის მამათ მთავარი. ეს სოციალიზმი მაშინაც კი, როცა ის ნაწილი იყო რუსეთის ს.დ. პარტიისა, მაშინაც კი — ეამბობ — იყო თავისებური, განირჩეოდა რუსის პარტიისაგან, როგორც ტაქტიკით, ისე პრაქტიკით და იდეურადაც. ეს გამოაშკარავდა საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადების წინეთაც და განსაკუთრებით საქართველოს დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდეგ.

ნოე იყო კარგად გაგებული, დასაბუთებული მარქსისტული პლენანოვისა და კაუცკისთან ერთად და ამ უკანასკნელთა გაქრობის შემდეგ კი, ჩემის აზრით, ნოე იყო თითქმის ერთად ერთი შეგნებული მარქსისტი, საუკეთესო მცოდნე სოციალიზმისა და თავისი კრიტიკით ბოლშევიკურ-ფაშისტური, კარიკატურული, ყალბი სოციალიზმისა და მარქსიზმისა; მან გამოაშკარავა დავასლეთის წინაშე*) ნამდვილი სახე სოციალიზმისა და გვაჩვენა, რომ ლენინიზმის მიერ შექმნილი საზოგადოება არ იყო დემოკრატიული და სოციალისტური, არამედ ის იყო სახელმწიფოებრივი კაპიტალიზმი და ისიც ზედმიწევნით ჩამორჩენილი, რაც დღეს ყველასათვის — ბრმების გარდა — თვალსაჩინო და უდავო უნდა იყოს, ვინაიდან მათი „სოციალიზმი“ ადამიანის უფლებების, მისი თავისუფლების შემბოროტებელი, 44 წლის განმავლობაში მილიონობით ხალხის მსხვერპლად მიტანილი, ოციოდე ეროვნებათა დამონებით, უფრო ემსჯავება საშუალო საუკუნის დესპოტიზმს და რომელიც ვერ ახერხებს მათი ვითომდა სოციალიზმით მშრომელმა სიმშვილი მოიკლას და ადამიანური ცხოვრება ატაროს....

*) სადაც უგუნურთ — ზოგ სოციალისტებსაც — ეგონათ და ეხლაც, საუბედუროდ კიდევ ბევრს სჯერა, რომ რუსეთში იყო და არის „თავისებური“ სოციალიზმი. როცა ბურჟუაზიული პრესა მათ ნამდვილ მარქსისტებად და სოციალისტებად აცხადებს, ეს გასაგებია: ამ გვარად ბურჟუაზიას — ყალბ სოციალიზმის ნამდვილი სოციალიზმად აღიარებით — სურს შეაძულოს დასავლეთის მუშათა კლასს ქეწმარტი სოციალიზმი... ეს არის. მაშ. მისთვის ბრძოლის საშუალება პროლეტარიატის წინააღმდეგ. მაგრამ როცა დემოკრატიულ, ან სოციალდემოკრატიული პრესაც კი ხშირად, საუბედუროდ, იმასვე იმეორებს, რასაც კაპიტალისტები: რომ ბოლშევიზმი არის სოციალიზმის ერთი სახეო, ეს კი უნდა მიეწეროს უგუნურებას, უცოდინარობას, ან რუსეთისადმი ლაქიური პოზიციის დაქერას.

ყველა ამას ადვილად გაიგებს დასავლეთის ინტელიგენტი და მუშათა კლასი, თუ ისინი გაეცნობიან ნოეს შრომებს და განსაკუთრებით მის შესანიშნავ წიგნს ფრანგულ ენაზე: „დიფიკულტე სოსიალისტ“, გამოქვეყნებულს 1933 წელს პარიზში.

დასავლეთის პარტიებს რომ შეესწავლათ ქართული სოციალიზმი, მარქსიზმიც კი, უთუოდ აიცილებდნენ მრუდე ტაქტიკას, ნათლად წარმოიდგენდნენ რუსეთის დიქტატურა-დესპოტიზმს იმპერიალიზმს და გზას გაიკვლევდნენ და არ დაიწყებდნენ იქით-აქეთ ხეტიალს დოქტრინის ძებნაში და მის შესაძენად. ნოეში იხილავდნენ ისინი თავიანთ წინამძღოლს.

უცხოელი სოციალისტი დარწმუნდება, რომ ნოე საუკეთესო საბუთების საშუალებით ახდენდა რეაბილიტაციას მარქსიზმისა და სოციალიზმისა, რომელნიც ბოლშევიზმა გარყვნა და ცილი სწამა მას, როცა მის კონტრრევოლუციის შემდეგ სოციალიზმად მონათლა კიდევ სანახევროდ ფეოდალიზმში მყოფი რუსეთის წესწყობილება, სახელმწიფო კაპიტალიზმად გადაქცეული (კერძო კაპიტალის მაგიერ). ეს ეტატიზმი ბოლშევიკებს სურთ მოაჩვენონ ხალხს სოციალიზმად და ფიცულობენ: მათი იდეოლოგია თითქოს იყოს მარქსიზმი, მაგრამ სინამდვილეში ის კი არის უეჭველად ლენინიზმი, რომელსაც მეცნიერულ სოციალიზმთან არა აქვს რა საერთო.*).

* * *

ჩემი რწენაა: ნოე რომ ღრმა მუხუცი არ ყოფილიყო უკვე და კიდევ ეცხოვრა 10-15 წელი, ერთი სიტყვით, მას რომ დასცლოდა — როგორც იტყვიან — ის შეიქნებოდა საერთაშორისო სოციალიზმის ერთ ლიდერთაგანი და საქართველოს ერის საუკეთესო წარმომადგენელი

*) ბოლშევიზმს რომ მარქსიზმი უწოდო, ეს იქნებოდა მარქსიზმის შეურაცხყოფა და ალბათ საწყალი მისი აჩრდილი დიდად სწუხს, როცა ბოლშევიზმის დიქტატურა მასზე იფიცავს და მისი სახელით იმპერიალისტურ რამდენი ავაზაკობის ჩამდენი არის.

მსოფლიოში. ნოე დაეხმარებოდა დღევანდელ ინტერნაციონალს, რომელიც კრიზისის განიცდის და „ახალ“ გზას ეძებს და ხშირად იბნევა, ზოგი უტოპიური აზრები არ აღდგენილიყოს მასში, და რაც ბევრ საკითხში ეწინააღმდეგება მეორე ინტერნაციონალს.

(დეკემბერი, 1961.)

NK 21

ი 21 / 236

†

კიტა ჩხენკელი

23 ოქტომბერს გარდაიცვალა შვეიცარიაში (ციურიხში) ცნობილი მეცნიერი, დოქტორი კიტა ჩხენკელი, ძმა აკაკისა, რომელიც იყო დამოუკიდებელი საქართველოს ელჩი პარიზში. უმაღლესი განათლების მისაღებად კიტა გაგზავნილი იყო თავისუფალი საქართველოს მთავრობის მიერ გერმანიაში, სადაც მას მიანიჭეს ჰამბურგის უნივერსიტეტში დოქტორის ხარისხი. იმავე უნივერსიტეტში ის იყო ქართული ენის პროფესორად.

მეორე ომის შემდეგ ის გადადის შვეიცარიაში და იქ აარსებს გამომცემლობას „ამირანი“, ეწევა სამეცნიერო მუშაობას და ხდება ქართული ენის მასწავლებლად უნივერსიტეტში.

მას ეკუთვნის 1958 წელში გამოცემული შრომა „შესავალი ქართული ენისათვის“, გერმანულ ენაზე, რომელიც ღრმად შეფასებულია დასავლეთის მეცნიერების მიერ და რომლისათვისაც მას მიენიჭა საპატიო დოქტორის წოდება.

კიტა ჩხენკელის დაკარგვა, რამაც დაამწუხრა მთელი ქართველობა, დიდი დანაკლისია ჩვენი მეცნიერებისათვის.

